

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський промислово-економічний коледж
Київського національного університету технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з НР

_____ С.В. Бондаренко

_____ 20__ р.

**Методичне забезпечення лекційного курсу з дисципліни
Вжиткова графіка
для студентів спеціальності 5.02020701 «Дизайн»**

Уклав

Койдан Л.В.

Розглянуто на засіданні
циклової комісії живопису та дизайну

Протокол №__ від _____ 2015 року

Голова циклової комісії

М.М.Таїшева

Лекція № 1

Тема: Вступ. Класифікація видів вжиткової графіки.

Мета: Ознайомитися з класифікацією видів вжиткової графіки.

Методи: словесні (лекція з елементами бесіди); наочні.

План:

- 1 Вступ
- 2 Види вжиткової графіки
- 3 Характерні особливості друкованої продукції вжиткової графіки

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

- 1 Методичне забезпечення лекційного курсу.
- 2 Репродукції картин .

Література:

Перелік основної літератури

- 1 Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. - М.: Прогресс, 1974.
- 2 Бризгина Н.В., Воронежцов СВ., Логинов В. Б. «Проектная графика. Практикум» 2010
- 3 Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования. - К.: Вища Школа, 1982.
- 4 Герасимов А.А. «Основы проектной графики».- Витебск, 2010 5
- 5 Голубева О. Л. Основы композиции. - М.: Искусство, 2004.
- 6 Григорян Е. А. Основы композиции в прикладной графике. - Ереван, 1986.
- 7 Гусейнов В. М. Композиция костюма. - М.: Академия, 2004.
- 8 Иттен И. Искусство формы. - М.: Издатель Д. Аронов, 2008.

Перелік додаткової літератури:

- 9 Антонович Є.А., Васишин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч.посібник/ За ред.проф. Є.А. Антоновича - Львів: Світ, 2006 - 512с.
- 10 Дизайн XXI века /под ред. Ш. и П. Фиелл: пер. с англ. А.В. Шипилова М.: АСТ:Астрель, 2008.
- 11 Ковешникова Н.А. История дизайна: учеб. пособие /Н.А.

Інтернет ресурси:

<http://rosdesign.com/design/kompozofdesign.htm><http://www.coposic.ru/osnovnye-zakony/>

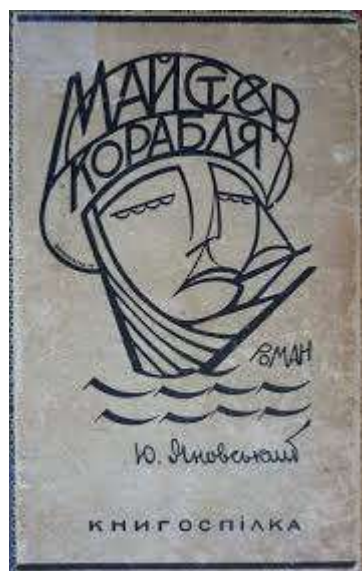
Вжиткова графіка це вид прикладної художньої графіки. Вжиткова графіка обслуговує сферу виробництва і продажу промислової продукції (товарні ярлики, фірмові знаки, упаковки, видавничі марки; рекламні видання - каталоги, буклети, проспекти і ін.) І сферу управління виробництвом (ділові

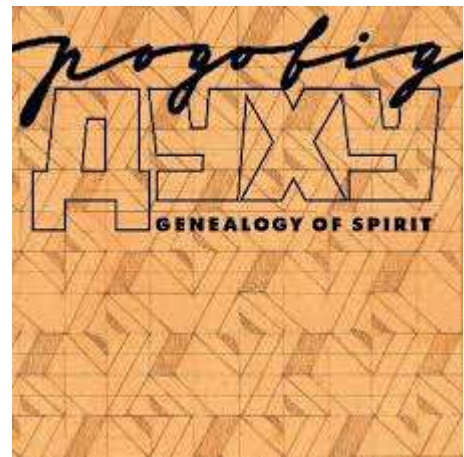
папери - бланки, конверти та ін.). За своїм завданням вжиткова графіка тісно стикається з торгово-промисловою рекламою, нерідко будучи її складовою частиною. У творах сучасної П. р однаково важливу роль грають шрифт, орнамент, різні мальовані (переважно символічного характеру) і фотографічні зображення, колірне і поліграфічне рішення. П. р походить від клейм і торгових марок, відомих з глибокої античності. В процесі розвитку товарно-грошових відносин вона формувалася як спеціальна область художньої діяльності, підпорядкована розвитку виробництва і ринку.

Вжиткова графіка остаточно склалася в кінці 19 ст., Коли стали виникати колективи професійних художників, які спеціалізувалися на рекламі, оформленні упаковок і ін. До цього ж часу відносяться перші спроби створення єдиного фірмового стилю, що охоплює як промислові будівлі і продукцію, так і елементи П. р . (роботи П.Беренса). Стильовий розвиток вжиткової графіки тісно пов'язаний із загальним розвитком пластичних мистецтв. В кінці 19-початку 20 ст. характерне для «Модерну» прагнення естетично наситити навколишнє людини предметну середу зумовило бурхливий розвиток П. р в рамках цього стилю, в 1920-і рр. в П. р з'явився вплив функціоналізму (роботи австрійського художника Р. Баера, німецького художника Я. Чіхольда, голландського художника П. Зварта і ін.), в 1930-1940-і рр. нерідко були сильні еклектичні тенденції. Сучасна зарубіжна П. р часто включається в систему художнього конструювання (См. Художественное конструювання) (т. н. дизайн-графіка), широко використовуючи типові для неї методи проектування; переважає орієнтація на колективну творчість з тенденцією до знеособлення художника-виконавця. Вжитковою графікою займаються спеціальні художні бюро: створені на замовлення фірм розробки йдуть лише під маркою цих бюро, а художники-виконавці залишаються, як правило, безіменними. У дореволюційній Росії вжиткова графіка не розвинулася в самостійну область творчої діяльності, панувало переважно наслідування іноземним зразкам. Після Жовтневої революції 1917 були створені нова радянська державна емблематика, зразки оформлення документації установ і промислових підприємств. У 20 - початку 30-х рр. важливу роль у розвитку радянської вжиткової графіки зіграли Л. М. Лисицький, А. М. Родченко, В. В. Маяковський та ін. В 30-х рр. в області П. г. працював Е. Е. Лансере, в 40-х - Кукринікси. З кінця 1950-х рр. влаштовуються виставки П. р, в деяких республіканських союзах художників створені підсекції, об'єднуючі професійних художників, що працюють в області вжиткової графіки.

Вжиткова графіка - область дизайну: вид прикладної художньої графіки, що використовується для потреб сфери виробництва і збуту промислових товарів, а також в сфері управління виробництвом. До П. Г. відносяться упаковки, етикетки, товарні ярлики, фірм. знаки, рекламні видання, бланки тощо. Часто вжиткова графіка є складовою частиною торгівельно-промислової реклами. Вжиткова графіка включається в систему художнього конструювання (дизайн-графіки). Прообразом вжиткової графіки були клейма і торгівельні марки, як вид вона споріднена плакату, афіші, меню,

вивісці. Як окрема область вжиткова графіка склалася на рубежі 19-20 ст., в цей же час з'явилося уявлення про фірмовому стилі.

Лекція № 2

Тема: Класифікація видів вжиткової графіки

Мета: Ознайомитися з класифікацією видів вжиткової графіки.

Методи: словесні (лекція з елементами бесіди); наочні.

План:

- 1 Вступ
- 2 Види вжиткової графіки
- 3 Характерні особливості друкованої продукції вжиткової графіки

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

- 1 Методичне забезпечення лекційного курсу.
- 2 Репродукції картин .

Література:

Перелік основної літератури

- 1 Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. - М.: Прогресс, 1974.
- 2 Бризгина Н.В., Воронежцов СВ., Логинов В. Б. «Проектная графика. Практикум» 2010
- 3 Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования. - К.: Вища Школа, 1982.
- 4 Герасимов А.А. «Основы проектной графики».- Витебск, 2010 5
- 5 Голубева О. Л. Основы композиции. - М.: Искусство, 2004.
- 6 Григорян Е. А. Основы композиции в прикладной графике. - Ереван, 1986.
- 7 Гусейнов В. М. Композиция костюма. - М.: Академия, 2004.
- 8 Иттен И. Искусство формы. - М.: Издатель Д. Аронов, 2008.

Перелік додаткової літератури:

- 9 Антонович Є.А., Василишин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч.посібник/ За ред.проф. Є.А. Антоновича - Львів: Світ, 2006 - 512с.
- 10 Дизайн XXI века /под ред. Ш. и П. Фиелл: пер. с англ. А.В. Шипилова М.: АСТ:Астрель, 2008.
- 11 Ковешникова Н.А. История дизайна: учеб. пособие /Н.А.

Інтернет ресурси:

<http://rosdesign.com/design/kompozofdesign.htm><http://www.coposic.ru/osnovnye-zakony/>

Вжиткова графіка – область мистецтва графіки, включає в себе всі види утилітарних графічних робіт. До неї відносяться графічні твори, розраховані

на практичне застосування в побуті. В задачу прикладної графіки входить художнє оформлення предметів побуту. Іноді цей вид графіки називають графікою малих форм, художньо-виробничою. Майже всі форми прикладної графіки розраховані на поліграфічні відтворення и тісно пов'язані з текстом. Твори прикладної графіки багаточисленні, що важко скласти навіть їх простий перелік.

До вжиткової графіки відносять:

- Поштова графіка
- Марки. Мистецтво поштової марки, в зв'язку з її особою різноманітність тематики, принципами композиційного и декоративного рішення справедливо називають її мікроплакатом. Подібно з ним по своєму характеру і етикетки для сірників. Можна лише шкодувати що дуже гарна графірована марка майже зникає і що з'являється безліч марок-фотомонтажів, марок- зменшених з таких творів, нічого спільного не маючи з мистецтвом графіки.

Поштова марка- спеціальний знак поштової оплати, випускається і продаваний національними поштовими відомствами і які володіють певною номінальною складністю.

Зазвичай марка представляє собою листок паперу невеликого розміру, переважно прямокутної форми як правило зі зубрівкою і клеєм, нанесеним на зворотну сторону.

Запрошення – коротке повідомлення про якусь подію і запрошення взяти і ній участь. Суто ділові (на конференцію, форум, нараду, презентацію, виставку, тощо) пишуться на фірмових бланках,. А до культурно-мистецьких заходів часто виготовляють спеціально художньо оформлені запрошення.

Прикладна (ужиткова) графіка сформувалася в другій половині ХІХ століття. Існують різні види прикладної графіки, які мають різне призначення: інформативне (каталоги, цінники, телефонні та адресні довідники, розклад транспортних маршрутів); маніпулятивне (значки, квитки, формуляри); промислове (етикетки, конверти); видавниче (ноти, карти, репродукції художніх творів, проспекти). До графіки також належать плакати, ілюстрації у книгах і журналах, екслібриси (тобто позначки власників книг, розміщені на внутрішньому боці обкладинок). (Запис до словничків.)

Розглянемо деякі види прикладної графіки докладніше.

Найоригінальніші твори прикладної графіки — поштові марки й екслібриси. Поштова марка — цінний папір, що підтверджує сплату поштового відправлення. (Запис до словничків.) Ви знаєте, що поштові марки використовують шляхом наклеювання на предмет поштового пересилання та наступного погашення поштовим штемпелем. Перша марка в історії прикладної графіки відома під назвою «чорний пенні». Цим ім'ям марка завдячує тому, що надруковано її було чорною фарбою з номіналом в 1

пенні. На ній було зображено тодішню королеву Великої Британії — Вікторію. Зубців на марці, як і назви країни, що її випустила, не було.

В Україні поштові марки вперше з'явилися 1918 року. Творцями сюжетів цих поштових мініатюр були видатні графіки — Георгій Іванович Нарбут і Антін Хомич Середа. Після цього понад 70 років Україна жила без своїх марок, хоча ще 1947 року УРСР увійшла до Всесвітнього поштового союзу. Лише з 1992 року в Україні почали друкувати власні марки незалежної держави.

Дуже своєрідним жанром прикладної графіки є мистецтво книжкового знаку. Книжковий знак (екслібрис; лат. *ex libris* — з книг) — книжковий знак; графічний твір малого розміру, який віддрукований у вигляді ярличка та наклеюють на внутрішній бік палітурки книги. Такий знак повідомляє, якій бібліотеці чи особі належить ця книга. (Запис до словничків.) Часто зображення на книжковому знаку відображає професію та смаки власника книги або свідчить про характер, спрямованість бібліотеки та має напис «*Exlibris*», прізвище або ініціали власника, а іноді навіть стислі афористичні вислови. Для екслібрисів також використовували родинний герб та гасло рідною мовою або латиною. Стиль екслібриса з часом змінився: тепер на них можна зустріти найрізноманітніші зображення — драконів та янголів, тварин та людей, музичні інструменти та зброю, окремі квіти та пейзажі та ін.

Чільне місце поміж різновидів прикладної графіки посідають художнє оформлення пакування та створення етикеток для різних товарів (етикетки для парфумів, вин і напоїв, оформлення коробок для кондитерських виробів, тютюну та цигарок, взуття та головних уборів, створення обгортки для цукерок і багато іншого). Неодмінними вимогами до цього виду прикладної графіки є простота і витонченість, відповідність прикраси формі упаковки і призначенню товарів, застосування сучасних матеріалів.

Поштова листівка (поштівка⁹ листівка, поштова картка) — відкритий лист на цупкому прямокутному аркуші паперу, що містить зазвичай адресу, поштову марку та зображення з одного боку і текст повідомлення — з другого. (Запис до словничків.) Дата появи першої листівки донині невідома. Так, за однією з версій, перша різдвяна листівка з'явилася в Англії 1794 року. Такий собі художник Добсон у вигляді привітання зі святом відправив своєму другові картинку із зображенням родини навколо ялинки. Другові це сподобалося, і наступного року Добсон виготовив з десяток подібних карток і розіслав їх усім своїм знайомим. А ще за кілька років знайшовся підприємець, який мальовані вітальні картки почав продавати. За іншою версією, уперше різдвяні листівки з'явилися 1841 року у вітрині книжкового магазину в Шотландії. Цікаво, що сьогодні різдвяні та новорічні листівки користуються найбільшою популярністю з-поміж усіх поштових карток. Але існують листівки і до інших свят. Ви всі бачили святкові листівки і не могли не зауважити, що окрім зображення листівки прикрашені й написами — шрифтовими композиціями. Шрифт має відповідати зображенню та кольоровому рішенню листівки.

Лекція № 3

Тема: Функціональні та ергономічні вимоги до об'єктів вжиткової графіки

Мета: Ознайомитися з функціональними та ергономічними вимогами до об'єктів вжиткової графіки

Методи: словесні (лекція з елементами бесіди); наочні.

План:

- 1 Вступ
- 2 Ергономіка в дизайні
- 3 Функціональні та ергономічні вимоги до об'єктів вжиткової графіки

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

- 1 Методичне забезпечення лекційного курсу.
- 2 Репродукції картин .

Література:

Перелік основної літератури

- 1 Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. - М.: Прогресс, 1974.
- 2 Бризгина Н.В., Воронежцов СВ., Логинов В. Б. «Проектная графика. Практикум» 2010
- 3 Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования. - К.: Вища Школа, 1982.
- 4 Герасимов А.А. «Основы проектной графики».- Витебск, 2010
- 5 Голубева О. Л. Основы композиции. - М.: Искусство, 2004.
- 6 Григорян Е. А. Основы композиции в прикладной графике. - Ереван, 1986.
- 7 Гусейнов В. М. Композиция костюма. - М.: Академия, 2004.
- 8 Иттен И. Искусство формы. - М.: Издатель Д. Аронов, 2008.

Перелік додаткової літератури:

- 9 Антонович Є.А., Василишин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч.посібник/ За ред.проф. Є.А. Антоновича - Львів: Світ, 2006 - 512с.
- 10 Дизайн XXI века /под ред. Ш. и П. Фиелл: пер. с англ. А.В. Шипилова М.: АСТ:Астрель, 2008.
- 11 Ковешникова Н.А. История дизайна: учеб. пособие /Н.А.

Інтернет ресурси:

<http://rosdesign.com/design/kompozofdesign.htm><http://www.coposic.ru/osnovnye-zakony/>

Ергономічність — це сукупність властивостей, які характеризують пристосованість конструкції товару до взаємодії зі споживачем (користувачем) з урахуванням фізико-біологічних особливостей людини.

До головних умов раціонального ергономічного конструювання відносять обов'язковий облік специфічних компонентів системи «людина — техніка — середовище», що виявляються в процесі функціонування виробу. Такими особливостями вважають: вид виробу та особливості його роботи; своєрідність людського організму; умови навколишнього середовища. Однак для переважної більшості споживачів ергономічність будь-якого товару ототожнюється зі зручністю. Зручність використання можна визначити як

сукупність усіх властивостей, що характеризують рівень комфортності у взаємодії людини з предметом.

Як відомо, споживач передовсім звертає увагу саме на ті властивості виробу, що його цікавлять.

Ергономіка в дизайні вжитковій графіці передбачає максимально зручне і продумане розташування всіх об'єктів з обов'язковим урахуванням особливостей планування і ваших потреб. Вона враховує психологію і анатомію. Ергономіка дозволяє організувати ваш дизайнерський об'єкт (друковану продукцію) таким чином, щоб воно підходило саме вам як з точки зору оформлення і дизайну, так і з точки зору функціональності. Аж до найменших дрібниць. Це і оформлення з урахуванням розміру друкованої продукції і продумані аксесуари. Ергономіка врахує не лише ваші уподобання в дизайні, але і ваш спосіб життя, особливості характеру, звички і примхи, якщо такі у вас є.

Але давайте поговоримо про основи ергономіки в дизайні стосовно до кожного об'єкту. Треба сказати, що для кожного з них є свої базові вимоги, які варто врахувати при плануванні дійсно ергономічного і зручного об'єкту.

Кожному друкованому виданню залежно від його специфіки та змісту притаманна певна внутрішня структура та зовнішній вигляд. Читачеві для успішного пошуку та засвоєння інформації, крім відповідності за даній тематиці, важливі такі показники, як читабельність, зручність орієнтування у текстовому полі, ілюстративність, формат сторінки та книжкової полоси. Особливу увагу треба надати поліграфічному оформленню дитячих книжкових та навчальних видань, оскільки для цієї категорії читачів важливо створити найкомфортніші умови читання.

Лекція № 4

Тема: Стильові рішення видів вжиткової графіки

Мета: Ознайомитися зі стильовими рішеннями видів вжиткової графіки

Методи: словесні (лекція з елементами бесіди); наочні.

План:

- 1 Вступ.
- 2 Різні стилі вжиткової графіки.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

- 1 Методичне забезпечення лекційного курсу.
- 2 Репродукції картин .

Література:

Перелік основної літератури

- 1 Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. - М.: Прогресс, 1974.
- 2 Бризгина Н.В., Воронежцов СВ., Логинов В. Б. «Проектная графика. Практикум» 2010
- 3 Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования. - К.: Вища Школа, 1982.
- 4 Герасимов А.А. «Основы проектной графики».- Витебск, 2010 5
- 5 Голубева О. Л. Основы композиции. - М.: Искусство, 2004.
- 6 Григорян Е. А. Основы композиции в прикладной графике. - Ереван, 1986.
- 7 Гусейнов В. М. Композиция костюма. - М.: Академия, 2004.
- 8 Иттен И. Искусство формы. - М.: Издатель Д. Аронов, 2008.

Перелік додаткової літератури:

- 9 Антонович Є.А., Василишин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч.посібник/ За ред.проф. Є.А. Антоновича - Львів: Світ, 2006 - 512с.
- 10 Дизайн ХХІ века /под ред. Ш. и П. Фиелл: пер. с англ. А.В. Шипилова М.: АСТ:Астрель, 2008.
- 11 Ковешникова Н.А. История дизайна: учеб. пособие /Н.А.

Інтернет ресурси:

<http://rosdesign.com/design/kompozofdesign.htm><http://www.coposic.ru/osnovnye-zakony/>

Виявлено, що плакатне мистецтво розвивається на тлі промислової графіки.

Плакатне мистецтво (у рамках школи) зазнає видової трансформації. Плакат остаточно розділяється на авторський та рекламний. Останній, у свою чергу, повністю підпорядковується графічному дизайну. Політичний плакат, що набуває нових, більш масових форм (зменшений формат, листівка), або, навпаки, набирає відверто рекламних рис (бігборди), не знаходить відгуку в системі викладання. Композиційна структура таких плакатів спрощується до примітивних дизайнерських рішень, в основі яких фотопортрет і текстовий лозунг. Театральний плакат майже зникає у зв'язку із зuboжінням театрів і припиненням замовлень.

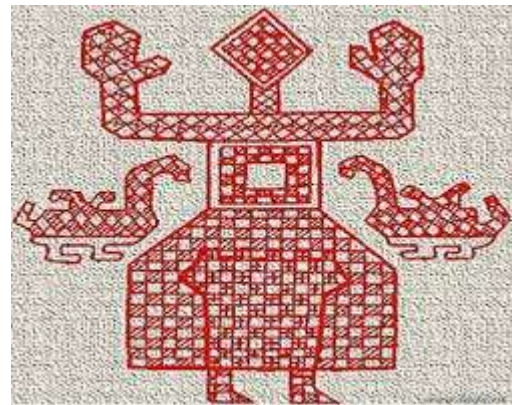
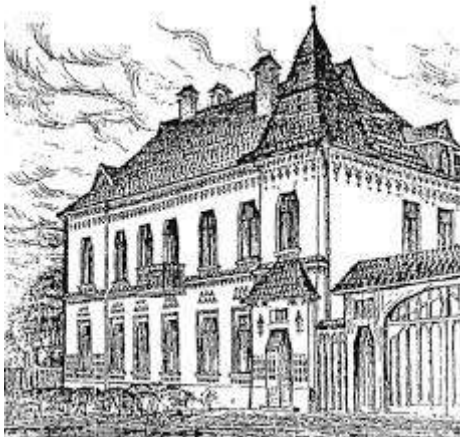
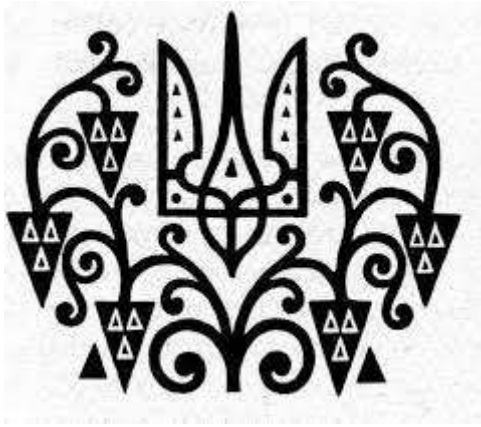
Дизайн у 20 столітті став глобальним феноменом, що охоплює найрізноманітніші сфери від архітектури та виробництва меблів до комп'ютерної графіки. Мова дизайну набула якості універсального комунікативного й експресивного засобу, який дозволяє зробити власний вибір в світі необмежених можливостей. Отже, дизайн оточує нас. Ми живемо в суспільстві, що повсякденно стикається з проблемою вибору, в оточенні речей, предметів, естетичні якості яких цінуються не нижче їх функційних характеристик. Це світ споживання. Людство споживає товари з нечуваним розмахом, воліючи купляти нові речі, ніж подовжувати життя старих. Дизайн постає однією з найважливіших складових сучасного життя. Ми завжди прагнемо більшого, ми постійно знаходимось у пошуках чогось

нового, в гонитві за наступною “великою покупкою” вимагаємо від виробників та дизайнерів задовольнити наші бажання. Виставка “В світі сучасного дизайну” наблизить читачів до мистецтва дизайну, познайомить з напрямками, за якими розвивається дизайнерська майстерність.

Вжиткова графіка — вид прикладної художньої графіки, що обслуговує сферу виробництва і збуту пром. продукції (товарні ярлики, фірмові знаки, видавничі марки, рекламні видання — каталоги, конверти тощо). В сучасній вжитковій графіці важливу роль відіграють шрифт, орнамент, фотографія, кольорове й поліграф. рішення. Вжиткова відома з давніх часів (клейма, торговельні марки).

Лекція № 5

Тема: Естетичні вимоги до об'єктів вжиткової графіки

Мета: Ознайомитися з естетичними вимогами до об'єктів вжиткової графіки

Методи: словесні (лекція з елементами бесіди); наочні.

План:

1 Вступ.

2 Естетичні вимоги до об'єктів вжиткової графіки.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

1 Методичне забезпечення лекційного курсу.

2Репродукції картин .

Література:

Перелік основної літератури

- 1 Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. - М.: Прогресс, 1974.
- 2 Бризгина Н.В., Воронежцов СВ., Логинов В. Б. «Проектная графика. Практикум» 2010
- 3 Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования. - К.: Вища Школа, 1982.
- 4 Герасимов А.А. «Основы проектной графики».- Витебск, 2010 5
- 5Голубева О. Л. Основы композиции. - М.: Искусство, 2004.
- 6 Григорян Е. А. Основы композиции в прикладной графике. - Ереван, 1986.
- 7 Гусейнов В. М. Композиция костюма. - М.: Академия, 2004.
- 8 Иттен И. Искусство формы. - М.: Издатель Д. Аронов, 2008.

Перелік додаткової літератури:

- 9 Антонович Є.А., Василишин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч.посібник/ За ред.проф. Є.А. Антоновича - Львів: Світ, 2006 - 512с.
- 10 Дизайн ХХІ века /под ред. Ш. и П. Фиелл: пер. с англ. А.В. Шипилова М.: АСТ:Астрель, 2008.
- 11 Ковешникова Н.А. История дизайнера: учеб. пособие /Н.А.

Інтернет ресурси:

<http://rosdesign.com/design/kompozofdesign.htm><http://www.coposic.ru/osnovnye-zakony/>

Естетичні вимоги формуються з урахуванням призначення виробу, його конструктивної організації, а також естетичних норм та ідеалів, які склалися в суспільстві.

Тому естетичними вимогами до виробу можуть бути: гармонійність форми й призначення, прийнятне на емоційному, психологічному рівні кольорово-фактурне рішення, фізичні якості поверхні та форми виробу — властивості, що дозволяють ефективно й безпечно працювати і т. ін.

Естетичними вимогами до системи «людина—машина—середовище» є такі: гармонійність поєднання елементів системи,комфортність роботи в системі (і фізична, і психологічна), легкість адаптації до системи тощо.

Особливу групу вимог до дизайн-проекту становлять вимоги до структури та форми, які найповніше розкривають призначення, функціональність та ергономічність виробу й системи в цілому.

Детальне обговорення майбутньої розробки дизайну листівки, на цьому етапі визначається вартість розробки листівки і терміни необхідні на

реалізацію проекту на підставі наданої вами інформації а також визначення складності майбутньої роботи.

Від вас потрібні:

А) Розмір листівки для якої розроблятиметься дизайн із зазначенням орієнтації, (альбомна або книжкова).

Б) Листівка буде двосторонньою (особа-оборот) або односторонньою.

В) При необхідності використовувати в макеті логотип (и), надати їх у векторному форматі, при наявності бренд бука надати його для ознайомлення.

Г) Надати всі тексту для наповнення запрошення (конверту), в редагованому вигляді, (txt, docx, xlsx ...).

Д) При необхідності використання ваші зображення в дизайні листівки, надати їх в максимально доступному якості.

Е) Ваші побажання і переваги до оформлення, колірних рішень, будь-яка інша інформація яка допомогла б мені вибрати правильний напрямок у майбутній розробці дизайну запрошення (конверту). В обумовлені терміни вам надається варіанти дизайну запрошення (конверту) (кількість варіантів обговорюється індивідуально на початковому етапі обговорення).

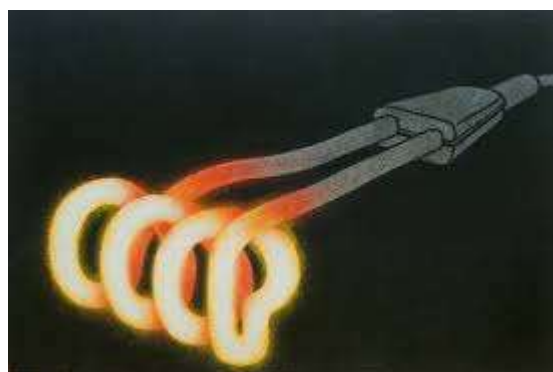
З висланих варіантів дизайну запрошення, вибирається один найбільш вам сподобалася, який при необхідності допрацьовується до повного затвердження.

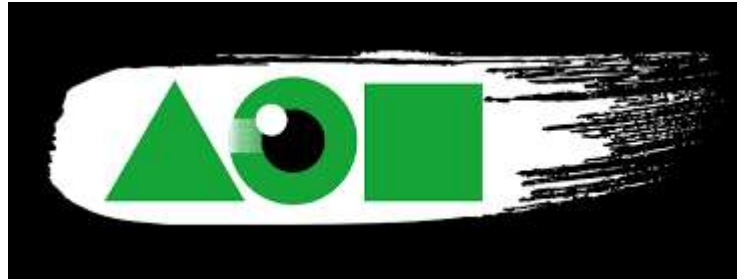
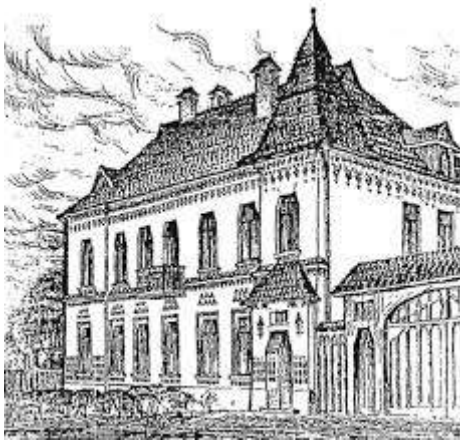
Після затвердження дизайну запрошення (конверту), макет готується для друку згідно тих вимог друку і передається вам для подальшого друку, (макет ви передасте в обрану вами друкарню із зазначенням тиражу (кількості примірників) який вас цікавить).

«З усіх предметів ужиткової графіки візитна картка є найменшим за розміром цілісним мистецьким твором. Цей мініатюрний вид поліграфічного виробництва можна вважати графікою надмалих форм. Подеколи зображення візитної картки складається із вкрай обмеженого тексту, у чому виявляється особлива вибагливість жанру – ретельна увага до деталей, точності, пропорцій, забезпечення якості поліграфічного відтворення». Так характеризує жанр візитної картки відомий сучасний фахівець з графічного дизайну С. Серов. Поміж друкованої продукції візитка користується чи не найбільшим попитом. Як не дивно, але візитні картки при радянській владі вважалися атрибутом буржуазного суспільства і не мали широкого розповсюдження. Практика обміну візитками стала звичною лише за останні три десятиліття. На сьогоднішній день кожний державний чи громадський заклад, комерційна фірма, офіційні та приватні особи мають потребу у власних візитках. Ці «дріб'язки поліграфії» перетворилися на обов'язковий атрибут активного соціального життя людини, без них складно уявити життя сучасного суспільства, зокрема проведення робочих зустрічей, світських прийомів, виставок, презентацій тощо. Однією з вимог щодо якісної оцінки візитної картки є естетична досконалість зовнішнього вигляду, яка безпосередньо пов'язана з композиційними закономірностями її створення.

В даному випадку мова йде про продукт графічного дизайну, де художньо-композиційні якості створюються переважно шрифтовими засобами. Розглядаючи композиційні особливості запрошення, конверти, візитки в контексті дизайну аркушевих шрифтових видань, наведемо існуючі визначення і характеристики.

У мистецькому середовищі її називають елементарною частинкою світу графіки; жанром, у якому рівень професійної культури виконавця ототожнюється із загальним культурним рівнем власника візитки; знаком візиту; знайомства; атрибутом, що визначає «обличчя» людини, компанії, установи, розкриває їх сутність. У літературі з маркетингу і реклами візитка розглядається перш за все як носій персоніфікованої інформації, важливий комунікативний засіб, проте виявляється малодослідженою за формотворчими аспектами в цій сфері.

Лекція № 6

Тема: Шрифтові композиції на об'єктах вжиткової графіки

Мета: Ознайомитися зі шрифтовими композиціями на об'єктах вжиткової графіки

Методи: словесні (лекція з елементами бесіди); наочні.

План:

1 Вступ.

2 Шрифтові композиції на об'єктах вжиткової графіки

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН:

1 Методичне забезпечення лекційного курсу.

2 Репродукції картин .

Література:

Перелік основної літератури

- 1 Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. - М.: Прогресс, 1974.
- 2 Бризгина Н.В., Воронежцов СВ., Логинов В. Б. «Проектная графика. Практикум» 2010
- 3 Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования. - К.: Вища Школа, 1982.
- 4 Герасимов А.А. «Основы проектной графики».- Витебск, 2010 5
- 5 Голубева О. Л. Основы композиции. - М.: Искусство, 2004.
- 6 Григорян Е. А. Основы композиции в прикладной графике. - Ереван, 1986.
- 7 Гусейнов В. М. Композиция костюма. - М.: Академия, 2004.
- 8 Иттен И. Искусство формы. - М.: Издатель Д. Аронов, 2008.

Перелік додаткової літератури:

- 9 Антонович Є.А., Василишин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч.посібник/ За ред.проф. Є.А. Антоновича - Львів: Світ, 2006 - 512с.
- 10 Дизайн ХХІ века /под ред. Ш. и П. Фиелл: пер. с англ. А.В. Шипилова М.: АСТ:Астрель, 2008.
- 11 Ковешникова Н.А. История дизайна: учеб. пособие /Н.А.

Інтернет ресурси:

<http://rosdesign.com/design/kompozofdesign.htm><http://www.coposic.ru/osnovnye-zakony/>

Аби не заглиблюватися в складні класифікації, розглянемо основні шрифти для візиток, в основному вони характеризуються присутністю зарубок, які як правило полегшують швидкість читання. Основні характеристики і топ шрифтових виборів дивіться на запропонованій схемі.

Рукописні шрифти не бажано використовувати в дизайні буклетів, каталогів, запрошень, плакатів, екслібрисів, марок, оскільки основна маса з них погано читається, але тим не менше вони можуть зробити цікавим дизайн з мінімальною кількістю елементів, де основна увага буде на красиво написаними прізвищ. Офіційні шрифти для корпоративних буклетів, каталогів, запрошень, плакатів, екслібрисів, марок, як правило із зарубками. Важливо щоб обраний для буклетів, каталогів, запрошень, плакатів, екслібрисів, марок шрифт міг бути прочитаний на відстані витягнутої руки, і пам'ятайте: не варто поєднувати в одній візитці більше 3-х різних шрифтів.

Включення шрифту в образотворчу композицію - дуже часта і зовсім непросте завдання. Адже шрифт - Це дуже своєрідне мистецтво. По-перше,

він носить умовний, знаковий, а не образотворчий характер. По-друге, шрифтовий композиція не тільки розглядається цілком, але і читається в певному порядку, рядок за рядком, зверху вниз і зліва направо. Будь напис має певну динаміку і послідовність, розгорнута не тільки в просторі, але і, якщо так можна висловитися, в часі.

Все це робить композицію шрифту із зображенням дуже специфічною, відрізняє її від більшості видів декоративного та образотворчого мистецтва. А між тим ці мистецтва постійно стикаються, з'єднуються в композиціях синтетичного характеру, де шрифт, орнамент і предметне зображення виявляються частинами одного цілого, живуть разом і не заважають один одному.

Дизайнер повинен добре вміти зв'язати шрифт з орнаментом або зображенням самого різного характеру. А для цього одного лише володіння принципами шрифтової, орнаментальної і образотворчої композиції, взятими окремо, буде явно недостатньо.

У образотворчої і шрифтової композиції є не лише відмінності, але і спільні риси. Вони й допомагають приводити їх до "єдиного знаменника". Зображення та шрифт можуть бути підпорядковані загальному просторовому ритму, близьким пластичним принципам. Ознаки художнього стилю, художні особливості того чи іншого часу однаково виявляються в накресленнях шрифту і малюнка. У розпорядженні дизайнера є різні способи зорового підпорядкування шрифту зображенню або навпаки зображення - шрифту. Побудова цілісної орнаментально-шрифтової композиції полегшується тим, що шрифт і орнамент носять двомірний, площинний характер і припускають ясну ритмічну організацію. Знайшовши для букв і візерунків загальний ритм, схожу пластику, близьку насиченість кольором, дизайнер може домогтися злиття шрифту з орнаментом у єдиний образ.

Виразна пластика шрифту, його ритм можуть використовуватися в чисто декоративних композиціях. Іноді шрифт при цьому зберігає і значення, як би, зашифрованого тексту, подібно давньоруської в'язі.

Найпоширеніший спосіб поєднання шрифту із зображенням в єдиній композиції полягає в тому, що малюнку і написи відводяться самостійні, чітко розділені частини площині. І тут теж є нюанси: зображення заповнює всю площину аркуша, а рамкою, як би накладеною на нього, виділена напис або зображення займає деяку частину на нейтральній поверхні і відокремлене від тексту рамкою і т.д.

Цікавий ефект можна отримати, коли об'ємне фотографічне зображення візуально пов'язано з плоским шрифтом та підпорядковується його площині. Цього можна досягти, якщо перевести фотографію в контрастну чорно-білу форму, т.зв. фотографіки.

Площинний схематизувати малюнок плакатного типу легко ув'язується з написами, трактованими так само поверхнево, з буквами спрощеного малюнка, як би набитими за трафаретом.

Єдинство зображально-шрифтової композиції досягається в тих випадках, коли малюнок підпорядковується руху рядків тексту, включається

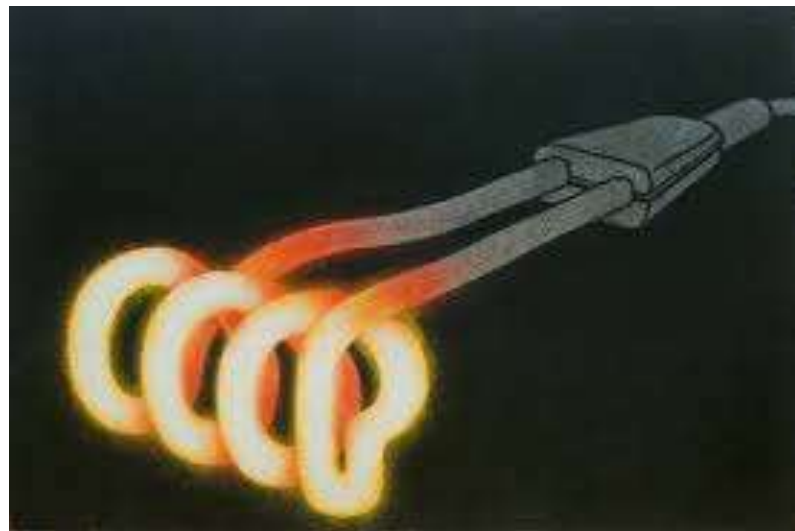

в їх ритм. Таке зображення будується не в глибину, а прямо на площині, уздовж якої направлений рух фігур. Фаворський, спеціально вивчав закони зв'язку зображення з шрифтом, називав таку площину "рухової" поверхнею.

Один із способів тісного злиття шрифту з зображенням, носить назву "калліграмма". Це в деякому роді графічна гра, яка змушує текст лягати в рамки обриси малюнка і своїм розташуванням створювати ілюстрацію.

і фактні донько непері, наші — оміг, наші...

Тарас Шевченко

ПРИКРАЩАЄ ЖІНКУ БУДЬ-ЯКОЇ ЕПОХИ.
ОДЯГ ВІД VITA KIN

